

به مناسبت روز ملی آماروبر نامهریزی
رکن توسعه و توزیع عادلانه منابع و امکانات

بدون «آماروبر نامهریزی» بیت المال حیف و میل می شود

یکم آبان که در تقویم به نام روز ملی آماروبر نامهریزی نام گذاری شده است، اهمیت علم آمار را در شرایطی که ناگزیریم مسیر توسعه را برای ارتقای زندگی مردم طی کنیم، بار دیگر برای مردم و مسئولان یادآوری می کند. آمار شاخه ای از ریاضیات است که در آن با به دست آوردن نتایجی از یک سری داده ها سروکار داریم؛ برای مثال با کمک آمار می توان تعداد افراد و خانوارهایی را که در یک محله زندگی می کنند، به دست آورد و از آن نتایجی به دست آورد. در نگاه کلی، آمار را می توان وسیله ای برای سامان بخشیدن به اموری دانست که در ابتدا هیچ نظامی ندارند و اگر هم نظامی دارند، به صورتی جزئی در آن ها دیده می شود. تهیه آمار و استخراج نتایج نهایی از آن، در واقع کمکی است به نظم دادن امور دراز مدت که در کوتاه مدت نتیجه بخش نیستند و نیز اموری که به برنامه ریزی جامعه نیاز دارند تا هر زمان بتوان با استناد به این برنامه ریزی های مکتوب، گوشه ای از کار را به پیش برد. در جهان توسعه یافته امروز، هیچ برنامه توسعه ای بدون دستیابی به آمار صحیح تحقق یافتنی نیست و هر چه اعتماد میان مردم و مسئولان افزایش یابد، بی تردید مردم در دادن اطلاعات صحیح به آمارگیران، بیشتر دقت می کنند و دولت نیز بدون هیچ واژه ای با شفافیت و در آینه آمار، شرایط مختلف جامعه را تبیین می کند.

آمار رکن مهم برنامه ریزی است، به طوری که بدون دستیابی به آمارهای دقیق، هرگونه برنامه ریزی تنها حیف و میل کردن اموال عمومی محسوب می شود. به کارگیری آمارهای صحیح در برنامه ریزی، هزینه ها را کاهش می دهد و از خطرهایی که در هر برنامه امکان بروز دارد، جلوگیری می کند. یکی از منابع آمار، سرشماری نفوس و مسکن است که به صورت دوره های پنج ساله در کشور برگزار می شود. آبان سال گذشته هشتمین دوره این گونه سرشماری ها در کشور برگزار شد. در مرحله اول که به صورت اینترنتی انجام شد، مردم ایران با مشارکت ۴۸٫۴ درصدی، رکورد جهانی را در این زمینه شکستند و در مرحله دوم نیز به صورت حضوری، پاسخگوی سوالات آمارگیران دم در منازل بودند.

حال پس از گذشت یک سال از انجام این سرشماری، برخی نتایج آن اعلام شده است و همان گونه که پیش تر ذکر شد، باید نهادهای مربوط با در اختیار گرفتن آمار جدید، برنامه ریزی صحیحی برای توسعه و پیشرفت شهر انجام دهند. یکی از دلایلی که در سال های اخیر فواصل سرشماری از ۱۰ سال به ۵ سال کاهش یافت، در اختیار گرفتن همین آمارهای جدید و به روز در فرایند برنامه ریزی بوده است. در این بین شهرداری جزو مهم ترین نهادهایی است که آمار و اطلاعات صحیح، پایه مهم برنامه ریزی و حرکت آن به سوی توسعه شهری است اما آنچه مشاهده می شود، تأخیر و تعلل نهادهای مسئول در انتشار نتایج دقیق سرشماری برای استفاده در قسمت های مختلف برنامه ریزی می باشد؛ به طور مثال در شرایطی که اطلاعات جمعیتی محلات ما همچنان بر مبنای سرشماری شش سال گذشته است، برای سال آینده، برنامه ریزی می کنیم و در تلاش برای تحقق برنامه های خدماتی هستیم. بخش دیگر، آمار است که مسئولان از شاخص های مختلف تورم، اشتغال، سرانه ها و... به اطلاع عموم مردم می رسانند. ارائه هرگونه آمار باید از دقت کافی برخوردار باشد، به طوری که نمودهای آن در جامعه مشخص باشد. ارائه آمارهای نادرست می تواند جوی اعتماد را در جامعه افزایش دهد. مردم، مسئولان و برنامه ریزان سه ضلع مهم آمار و اطلاعات هستند که باید با همکاری و همراهی یکدیگر در راستای توسعه شهر تلاش کنند.

۴ سال شمار وقایع آماری ایران

۱۲۶۲ و ۱۲۷۰: اولین سرشماری های کشور در شهر تهران در دوران ناصری
۱۲۹۷: تأسیس اداره ثبت احوال کشور به منظور ثبت وقایع چهارگانه (تولد، فوت، ازدواج و طلاق)
۱۳۰۱: سرشماری سوم شهر تهران در دوران پهلوی
۱۳۰۳: تصویب آیین نامه جمع آوری و مرکزیت بخشیدن به آمارهای مورد نیاز توسط وزارت کشور
۱۳۰۷: تصویب آیین نامه سال ۱۳۰۳ در مجلس شورای ملی وقت
۱۳۱۱: سرشماری چهارم شهر تهران در دوران پهلوی
۱۳۱۴: تشکیل شورای عالی آمار
۱۳۱۸: تصویب اولین قانون سرشماری به دست مجلس شورای ملی وقت
۱۳۱۸-۱۳۲۱: سرشماری سراسری ۳۳ شهر کشور
۱۳۳۱: تشکیل سازمان همکاری آمار عمومی
۱۳۳۴: تصویب قانون آمار و سرشماری و ایجاد اداره کل آمار عمومی در وزارت کشور
۱۳۳۵: انجام اولین سرشماری عمومی نفوس و مسکن در کشور
۱۳۹۵: انجام هشتمین سرشماری عمومی نفوس و مسکن و اولین سرشماری اینترنتی در کشور

